

13. 6. 2001

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Institut osvojení - některé další poznámky

Osvojení vzniká na základě návrhu osvojitele. K rozhodování ve věci osvojení je příslušný pouze soud, který zkoumá podaný návrh, formu osvojení, o kterou osvojitelé požádali a dále, zda jsou splněny veškeré zákonem vyžadované podmínky pro osvojení (podmínky osvojení viz. článek Institut osvojení dítěte a podmínky osvojení).

Osvojení vzniká na základě návrhu osvojitele. K rozhodování ve věci osvojení je příslušný pouze soud, který zkoumá podaný návrh, formu osvojení, o kterou osvojitelé požádali a dále, zda jsou splněny veškeré zákonem vyžadované podmínky pro osvojení (podmínky osvojení viz. článek Institut osvojení dítěte a podmínky osvojení).

Právní mocí rozsudku o osvojení dítěte nastávají následky, které opět rozlišujeme podle druhu osvojení. Společným následkem rozhodnutí soudu o osvojení je, že mezi osvojitelem a osvojenecem vzniká takový poměr, jaký je mezi rodiči a dětmi. Osvojitelům tak vzniká k osvojeneci rodičovská zodpovědnost. Osvojením vstupuje osvojenec do rodiny osvojitelů se všemi právy a povinnostmi dítěte. Také mezi příbuznými osvojitelů a osvojenecem vzniká příbuzenský poměr (povinnost výživy, dědické práva aj.). Vznikem nových právních vztahů mezi osvojitelem a osvojenecem zcela zanikají práva a povinnosti osvojenecem k původní rodině (tato podmínka se nevztahuje na situaci, kdy je osvojitelem manžel jednoho z rodičů dítěte). Osvojením dále dochází ze zákona ke změně příjmení osvojeného dítěte na příjmení osvojitele. Osvojení je také jedním ze způsobů nabytí státního občanství České republiky.

Rozsudkem soudu o nezrušitelném osvojení nastávají vedle již uvedených následků ještě následky specifické. Osvojitelé budou zapsáni v matrice namísto rodičů dítěte. Pokud bude osvojenec osvojen nezrušitelně pouze jednou osobou, rozhodne soud o vypuštění zápisu o druhém rodiči dítěte. Zákon o matrikách č. [301/2000](#) Sb. stanoví možnost zletilého osvojenecem nahlédnout do sbírky listin a do matričních knih. Ze samotného pojmu nezrušitelné osvojení je patrné, že jako takové nemůže být zrušeno. Opětná adopce tzv. readopce je možná pouze v případě nezrušitelného osvojení.

Osvojením vzniká mezi osvojitelem a osvojenecem stejný vztah jako mezi rodiči a dětmi. Jako takový nemůže zaniknout, ale lze hovořit o zrušení osvojení. Prosté osvojení (nikoli osvojení nezrušitelné) může soud zrušit pokud jsou dány závažné důvody (např. porušování práv a povinností na straně osvojitele, vážné neshody mezi osvojitelem a osvojenecem aj.) a to na návrh osvojenecem nebo osvojitele. Zrušením osvojení vznikají znovu vzájemná práva a povinnosti mezi osvojenecem a původní rodinou. Osvojenec bude mít opět své dřívější příjmení a původním rodičům se obnovuje vyživovací povinnost k dítěti.

Samotnému řízení o osvojení (§§ 181-184 občanského soudního řádu) předcházejí jiné dvě fáze. První z nich je fáze zprostředkování osvojení. Je možné, aby si budoucí osvojitel sám našel vhodné dítě a nebo je třeba postupovat podle zákona č. [359/1999](#) Sb. Zprostředkování osvojení je založeno na vyhledávání dětí vhodných k osvojení a v nalezení osvojitelů vhodných pro tyto děti. Osvojení se zprostředkovává pouze na žádost fyzické osoby, která je podána u okresního úřadu. Zprostředkování osvojení zajišťuje ministerstvo práce a sociálních věcí, osvojení dětí z České republiky do ciziny nebo dětí z ciziny do České republiky zajišťuje Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí. Zprostředkování osvojení se neprovádí v případě, že rodiče dali souhlas k osvojení dítěte předem ve vztahu k určitým

osvojitelům, nebo podal-li návrh na osvojení manžel rodiče dítěte nebo pozůstalý manžel po rodiči nebo osvojiteli dítěte. Fází, která bezprostředně předchází řízení o osvojení je tzv. předpočtní péčí, která je jednou z nezbytných podmínek k osvojení (viz. článek Institut osvojení dítěte a podmínky osvojení).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatele do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)